

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.155/2023/9.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Molnár Ferencné dr., a tanács elnöke
Dr. Hornyák Szabolcs János, előadó bíró
Dr. Bartkó Levente, bíró
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, bíró
Dr. Varga Eszter, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2024. július 2.

Az ügy tárgya: befolyással üzérkedés büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): II. rendű

Első fok: Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa, 42.Kb.171/2018/19.,
ítélet, tárgyalás, 2019. március 26.

Másodfok: Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa, 6.Kbf.44/2019/49.,
ítélet, nyilvános ülés, 2020. március 11.

Az indítvány előterjesztője: a II. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: a II. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a befolyással üzérkedés büntette és más bűncselekmények miatt az I. rendű terhelt volt címzetes rendőr dandártábornok és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a II. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.171/2018/19. számú és a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbf.44/2019/49. számú ítéletét a II. rendű terhelt tekintetében hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasítja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

I.

[1] A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa a 2019. március 26. napján meghozott 42.Kb.171/2018/19. számú ítéletével a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett hivatali vesztegetés büntetében [Btk. 293. § (1) bekezdés]. Ezért – mint visszaesőt – 1 év 6 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, 100 napi tétel, napi tételenként 1.000 forint, így összesen 100.000 forint pénzbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy legkorábban a szabadságvesztés büntetés háromnegyed részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett továbbá a bűnügyi költségről.

[2] Védelmi fellebbezések alapján eljárva a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság a 2020. március 11. napján jogerős 6.Kbf.44/2019/49. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a II. rendű terhelt tekintetében megváltoztatta, a vele szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát 1 év fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre enyhítette. A II. rendű terhelttel szemben mellőzte a pénzbüntetés kiszabását, megállapította ugyanakkor, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a II. rendű terhelt vonatkozásában helybenhagyta.

II.

[3] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a II. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt – a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára alapítottnak – elsődlegesen a megtámadott határozatok megváltoztatása és a II. rendű terhelt felmentése, másodlagosan a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése, és a másodfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében.

[4] Álláspontja szerint az eljáró bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a II. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét.

[5] Kifejtette, hogy az I. rendű terheltet befolyással üzérkedés büntette miatt ítélték el, amiből az következik, hogy valójában semmiféle bűnös ügyintézkedést nem végzett, nem befolyásolt, illetve nem is vesztegetett meg senkit. Másként fogalmazva a jogtalan előny megszerzése érdekében becsapta, megtevesztette a vele kapcsolatba kerülő II. rendű terheltet. Mivel nem történt vesztegetés, fogalmilag kizárt az ahhoz nyújtott bűnsegély is, ekként a II. rendű terhelt nem követett el bűncselekményt.

[6] A II. rendű terhelt cselekménye egyébként is legfeljebb csak befolyás vásárlásához nyújtott bűnsegély lehetne, ugyanis az irányadó tényállás szerint egy gazdálkodó szervezet ügyvezetőjével, mint a cég részére és érdekében eljáró személlyel kapcsolatban valósította meg a terhére rótt bűncselekményt.

[7] A Legfőbb Ügyészség BF.1269/2023/2. számú nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta.

[8] Indokai szerint a nem létező ügyben a nem létező, illetve konkrétan meg nem jelölt hivatalos személy befolyásolása céljából adott jogtalan előny esetén az aktív oldalon álló személy cselekménye hivatali vesztegetésnek minősül, ha az előnyt magának a hivatalos személynek szánják. A védő által hivatkozott befolyás vásárlása akkor jöhetne szóba, ha az előny kérője a saját részére, a saját befolyása érvényesítése érdekében támasztana igényt a jogtalan előnyre, az nem a hivatalos személyhez kerülne.

[9] Kifejtette, hogy a korrupciós bűncselekmény minősítése vonatkozásában a valójában bűncselekményt elkövetni nem szándékozó személy jogállása vizsgálendő. Ezzel kapcsolatban viszont a tényállásban az szerepel, hogy az I. rendű terhelt a döntésre ráhatással bíró hivatalos személy megvesztegetését ígérte.

[10] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat a II. rendű terhelt vonatkozásában hatályában tartsa fenn.

[11] A Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára tett észrevételében a védő a felülvizsgálati indítványban foglaltak szerint nyilatkozott.

III.

[12] A felülvizsgálati indítvány – egyéb okból – alapos.

[13] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a jogerős ügydöntő határozattal szembeni jogi- és nem pedig ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja.

[14] A Be. 648. §-a valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, hogy felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen van helye, és a jogerős ügydöntő határozatban rögzített tényállás alapulvételével, kizárólag a Be.

648. § a)-d) pontban megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[15] A felülvizsgálati indítványában a védő arra hivatkozott, hogy a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a II. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét [Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont].

[16] Előjáróban a Kúria rögzíti, hogy a jogerős ügydöntő határozatot csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében, és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül [Be. 659. § (5) bekezdés].

[17] E szabály alóli kivétel a Be. 659. § (6) bekezdésben írt rendelkezés, eszerint a Kúria a megtámadott határozatot a Be. 649. § (2) bekezdése alapján akkor is felülbírálja, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották be.

[18] Az eljárási okból történő felülvizsgálat tehát hivatalbóli, és megelőzi az anyagi jogi okból történő érdemi felülvizsgálatot.

[19] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerint felülvizsgálati ok, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. A Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja értelmében ilyen feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.

[20] Jelen ügyben a rendelkezésre álló iratok alapján a Kúria a következőket állapította meg:

1.

– az első fokon eljáró katonai tanács addigi összetételében változás történt, ezért a bíróság az eljárást a 2018. június 19. napján tartott tárgyaláson a korábbi tárgyalások anyagának ismertetésével megismételte (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.40/2017/13. számú jegyzőkönyv 1. oldal 3. bekezdés);

– a jegyzőkönyv szerint ezen a tárgyaláson jelen volt a II. rendű terhelt is, ugyanakkor a 2017. december 7., a 2018. január 4. és a 2018. január 9. napján tartott tárgyalásokról felvett jegyzőkönyvek felolvasása közben tartott szünetben a kísérő büntetés-végrehajtási őr öt orvoshoz vitte. A bíróság ezzel összefüggésben megállapította, hogy a tárgyalás a távollétében is megtartható, mert a védője jelen van. Rögzítette azt is, hogy 10 óra 15 perckor a II. rendű terheltet visszakísérték a tárgyalóterembe (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.40/2017/13. számú jegyzőkönyv 2. oldal 3. és 4. bekezdés);

– ekkor a tanács elnöke tájékoztatta őt az addig történetekről, ismertette továbbá a 2018. január 16-án és a 2018. március 29-én felvett jegyzőkönyveket (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.40/2017/13. számú jegyzőkönyv 2. oldal 5. bekezdés);

– a II. rendű terhelt nem érezte jól magát, és azt kérte, hogy a tárgyalás további részén ne kelljen jelen lennie (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.40/2017/13. számú jegyzőkönyv 2. oldal 7. bekezdés);

– ezt követően a bíróság végzést hozott, amelyben engedélyezte, hogy a II. rendű terhelt „az aznapi tárgyalás további részéről távol maradjon” (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.40/2017/13-1. számú végzés);

– ezután a bíróság a nyomozati iratokat ismertette, majd a tárgyalást további bizonyítás kiegészítése végett elnapolta, és rendelkezett arról, hogy az új határnapra a II. rendű terheltet írásban kell idézni (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.40/2017/13-2. számú végzés);

2.

- a bíróság a fogvatartásban lévő II. rendű terheltet a következő, 2018. október 12. napjára kitűzött határnapra írásban idézte, és intézkedett az előállítása felől (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.40/2017/16. számú végzés és 16-I. számú irat);
- a 2018. október 5. napján érkezett beadványában a II. rendű terhelt azt kérte, hogy a bíróság a kitűzött tárgyalást halassza el, és a határnapra ne állítsák elő (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.40/2017/17. számú irat);
- a 2018. október 12. napján tartott tárgyalásra a II. rendű terheltet a büntetés-végrehajtási intézet előállította (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.40/2017/18. számú jegyzőkönyv 1. oldal);
- a tárgyaláson a tanács elnökének kérdésére a II. rendű terhelt akként nyilatkozott, hogy kéri, hogy a bíróság az aznapi tárgyalásról is engedje el, és azt a távollétében tartsa meg (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.40/2017/18. számú jegyzőkönyv 2. oldal utolsó előtti bekezdés);
- ezt követően a katonai tanács végzést hozott, amelyben engedélyezte, hogy a II. rendű terhelt „az aznapi tárgyalás további részén ne legyen jelen” (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.40/2017/18-1. számú végzés), majd igazságügyi orvosszakértői vélemény beszerzését rendelte el a II. rendű terhelt egészségi állapotával kapcsolatban, és őt a tárgyalásról elbocsátotta (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.40/2017/18. számú jegyzőkönyv 3. oldal utolsó 8. bekezdés);
- a II. rendű terhelt távozását követően az ügyész a II. rendű terheltet is érintően módosította (kiegészítette) a vádirati tényállást, majd két másik terhelt a módosított váddal egyező beismerő vallomást tett, amelyet a bíróság elfogadott (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.40/2017/18-3. számú végzés);
- a beismerő terheltekre vonatkozóan a katonai tanács az ügyet elkülönítette, és velük szemben aznap ítéletet hozott (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.40/2017/18. számú ítélet);

3.

- a II. rendű terhelt a bírósághoz 2018. november 13. napján érkezett beadványában kérte az addig keletkezett tárgyalási jegyzőkönyvek megküldését (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.40/2017/22. számú irat), ez azonban nem történt meg;
- a 2018. december 7. napján kelt, és a törvényszékhez 2018. december 10. napján érkezett beadványában a II. rendű terhelt akként nyilatkozott, hogy egészségi állapotának romlása miatt a 2018. december 11. napjára kitűzött tárgyaláson nem kíván jelen lenni, az orvosszakértői vizsgálat eredménye után azonban részt szeretne venni a tárgyaláson (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.40/2017/24. számú irat);

4.

- a 2018. december 11. napján tartott tárgyaláson a II. rendű terhelt nem volt jelen, a tanács elnöke ismertette a terhelt előző nap érkezett beadványát, majd a bíróság végzést hozott arról, hogy a II. rendű terheltnek engedélyezi, hogy az aznapi tárgyalásról távol maradjon (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.171/2018/3-1. számú végzés);
- ezen a tárgyaláson a jegyzőkönyv szerint a tanács elnöke ismertette az eredeti vádiratot, a Központi Nyomozó Főügyészség Budapesti Regionális Osztálya 2.Nyom.1971/2016. számú átiratát a vádirat és mellékletei megküldéséről, továbbá az elektronikus úton érkezett vádiratot (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.171/2018/3. számú jegyzőkönyv 2. oldal első bekezdés);

– a tárgyalást a katonai tanács elnapolta, az új hatánapra a II. rendű terhelt írásban történő idézését – és a fogva lévő terhelt előállítását – rendelte el;

– a 2018. december 16. napján kelt, és a bírósághoz 2018. december 20. napján érkezett beadványában a II. rendű terhelt akként nyilatkozott, hogy a következő tárgyaláson sem kíván jelen lenni (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.171/2018/4. számú irat);

5.

– a következő, 2019. február 19. napjára kitűzött tárgyalási hatánapra történő idézés 2019. január 3. napján történt kézhezvételét követően két alkalommal, a 2019. január 3. napján és a 2019. január 22. napján kelt beadványaiban ismét azt kérte, hogy a bíróság tekintsen el a megjelenésétől, s ez utóbbiban megismételte az a kérését is, hogy a korábban kért iratokat a bíróság küldje meg a részére. Mindkét beadvány 2019. január 29. napján érkezett a törvényszékre (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.171/2018/8. és 9. számú irat);

– a 2019. február 19. napján tartott tárgyalásra a II. rendű terheltet a büntetés-végrehajtási intézet előállította;

– a tanács elnöke arról tájékoztatta a II. rendű terheltet, hogy az előállítására azért került sor, mert az igazságügyi orvosszakértő aznap tudja megvizsgálni, illetve, hogy jelen lehessen a fia tanúvallomásakor (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.171/2018/11. számú jegyzőkönyv utolsó előtti bekezdés);

– ezt követően a jegyzőkönyv szerint a tanács elnöke újra ismertette az eredeti vádiratot, a Központi Nyomozó Főügyészség Budapesti Regionális Osztálya 2.Nyom.1971/2016. számú átiratát a vádirat és mellékletei megküldéséről, továbbá az elektronikus úton érkezett vádiratot, illetve ezek mellett a 2017. október 20., 2017. december 7. és 2018. január 4., 9., 11., és 16. napjára szóló tárgyalást kitűző végzést, és az ügyvéd 2017. szeptember 24-i bejelentését arról, hogy az I. rendű terhelt által neki adott meghatalmazás megszűnt (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.171/2018/11. számú jegyzőkönyv 2. oldal első bekezdés);

– ezután a bíróság a tárgyalást elnapolta, és az új hatánapra a II. rendű terheltet szóban megidézte, ugyanakkor az írásbeli idézését is elrendelte (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.171/2018/11-2. számú végzés);

6.

– a II. rendű terhelt a 2019. március 6. napján kelt, és a bírósághoz 2019. március 12. napján érkezett beadványában azt kérte, hogy ne kelljen jelen lennie a 2018. március 26-i hatánapon (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.171/2018/15. számú irat);

– ezt a kérését a 2019. március 11-én és a 2019. március 17-én kelt beadványaiban is megismételte (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.171/2018/16. és 17. számú irat);

– a 2019. március 26. napján tartott tárgyaláson a II. rendű terhelt nem volt jelen, a jegyzőkönyv szerint a bíróság számára engedélyezte a távolmaradást (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.171/2018/19. számú jegyzőkönyv 1. oldal 3. bekezdés);

– megjelent ugyanakkor a II. rendű terhelt fia, akit a bíróság tanúként hallgatott ki, és aki az édesapja cselekvőségével kapcsolatban nyilatkozott;

– a jegyzőkönyv szerint a tárgyaláson a tanács elnöke ismertette az ügyben keletkezett előzményi bírósági iratokat és a II. rendű terhelt egészségi állapotáról készített igazságügyi orvosszakértői véleményt (Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 42.Kb.171/2018/19. számú jegyzőkönyv 3. oldal 3. bekezdés), majd az ügyben ítéletet hozott.

[21] A rendelkezésre álló iratok szerint tehát a II. rendű terhelt nem volt jelen a vád őt is érintő módosításakor, a vád módosítását is tartalmazó jegyzőkönyvet nem kapta meg, azt a

bíróság vele utóbb sem ismertette. Nem vett részt a tárgyaláson akkor, amikor a módosított vádat érintően két terhelttársa – az ő cselekvőségét is érintő – beismerő vallomást tett.

[22] Nem volt jelen a bizonyítási eljárás érdemi részét képező azon a tárgyalási napon sem, amikor a katonai tanács a fiát tanúként hallgatta ki, aki az ő cselekvőségével kapcsolatban nyilatkozott, és annak tartalmát utóbb sem ismerhette meg, arra észrevételt nem tehetett.

[23] Mindez kétségtelenül a védelem jogának [Be. 3. § (1) bekezdés és (2) bekezdés] súlyos megsértését jelenti, amely abból fakadt, hogy a II. rendű terhelt nem volt jelen a tárgyaláson, amikor őt érintő bizonyítás felvételére került sor, és a beszerzett bizonyítékokat a bíróság vele utóbb sem ismertette.

[24] A másodfokú bíróság a II. rendű terhelt védekezési jogának megsértését észlelte, azonban álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által elkövetett eljárási szabálysértés – amikor a II. rendű terhelt beadványaira nem reagált, nem küldte meg részére az iratokat – nem volt olyan mértékű, amely az ítélet hatályon kívül helyezését kellett volna, hogy eredményezze. Az elsőfokú bíróság eljárását „egyébként perrendszerűnek tekintette” {Fővárosi Ítéltábla 6.Kbf.44/2019/49. számú ítélet [19] bekezdés}.

[25] A fellebbviteli bíróság a II. rendű terhelt jelenléthez fűződő jogával összefüggésben megállapította azt is, hogy az őt érintő bizonyítás felvételénél jelen volt a tárgyaláson, élt a védekezés jogával, a tanúkhöz kérdést intézhetett.

[26] E megállapítás azonban az iratok tartalma alapján nyilvánvalóan csak a tanácsváltozást megelőző időszakra vonatkoztatható, ugyanakkor a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a II. rendű terheltet érintő, további lényeges bizonyítás felvétele 2018. június 19. napját követően is folytatódott, vádmódosítás is történt, mely tárgyalási napokon a II. rendű terhelt nem volt jelen.

[27] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság eljárását úgy tekintette, mintha az – 2018. július 1. napját követően – a Be. 430. § (2) bekezdése körébe tartozó eljárás lenne, és hiányosságot csupán abban látott, hogy nem került becsatolásra megbízási szerződés a védő részére kézbesítési megbízotti feladatok ellátására (nem volt kézbesítési megbízott), és a II. rendű terhelt a tárgyalásról való jelenlét jogáról lemondó nyilatkozatát nem szóban a bíróság előtt tette meg, és nem is ügyvédi ellenjegyzéssel ellátott okiratban {Fővárosi Ítéltábla 6.Kbf.44/2019/49. számú ítélet [18] bekezdés}.

[28] A másodfokú bíróság álláspontja két okból is téves az alább kifejtettek szerint.

[29] A Kúria előrebocsátja, hogy ha a fellebbviteli bíróság a felülbírálat során az eljárási szabályok vizsgálatakor a Be. 608. § (1) bekezdésében kimerítően felsorolt feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabályértést észlel, akkor a következményének levonása – miként a felülvizsgálati eljárásban – nem mellőzhető.

[30] A Kúria rámutat, hogy a II. rendű terhelt tárgyalási határnapokról történt távolmaradása, illetve ennek „engedélyezése” nem tekinthető, nem értelmezhető a Be. 430. § (1) bekezdésében írt tárgyaláson való jelenlét jogáról történő lemondásnak.

[31] A Be. 428. § (1) bekezdése szerint a vádlott jelenléte a tárgyaláson kötelező, ha

- a) a tárgyaláson való jelenlét jogáról a 430. § (1) bekezdése szerint nem mondott le,
- b) a bíróság kötelezi a tárgyaláson való jelenlétre.

[32] A Be. 430. § (1) bekezdés akként rendelkezik, hogy a vádlott a tárgyaláson való jelenlét jogáról a vádemelés után bármikor lemondhat, ha

- a) védővel rendelkezik, és
- b) a védőt megbízza a kézbesítési megbízotti feladatok ellátásával.

[33] A tárgyalásról való jelenlét jogáról lemondó nyilatkozatot a vádlott a bíróság előtt szóban, vagy a védője által ügyvédi ellenjegyzéssel ellátott okiratban teheti meg [Be. 430. § (2) bekezdés]. A jegyzőkönyvből vagy a bírósághoz címzett iratból azonban egyértelműen ki kell tűnnie, hogy a vádlott e nyilatkozatát a Be. 430. § (4)-(7) bekezdésben foglaltak ismeretében tette meg [Be. 430. § (3) bekezdés].

[34] Ez utóbbi olyan garanciális szabály, amely a tárgyalásról lemondás érvényességének feltétele.

[35] A tárgyaláson való jelenlét jogáról való lemondó nyilatkozat ugyanis csak abban az esetben érvényes, ha a terhelt az intézmény lényegével és a büntetőeljárás távollétében történő mikénti folytatására való kihatásával tisztában van [Be. 430. § (3) bekezdés].

[36] Ez pedig az arról való tudomást jelenti, mely szerint a bíróságnak a tárgyalást – ha a vádlott jelenlétét maga sem tartja szükségesnek – a vádlott távollétében kell megtartania, és az eljárást a meg nem jelent vádlottal szemben befejezheti [Be. 430. § (7) bekezdés]; továbbá, hogy a vádlottnak szóló ügyiratokat – kivéve a tárgyaláson való jelenlétre kötelező végzést és az idézést – a kézbesítési megbízott részére kézbesíti, melynek a vádlott részére való továbbítása akadályozottsága esetén az erről szóló bejelentés a kézbesítési megbízottat terheli [Be. 430. § (4)-(5) bekezdés] {Kúria Bfv.II.258/2023/11. szám [44] bekezdés}.

[37] A tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondás kétségtelenül legfontosabb következménye, hogy a bíróság a tárgyalást a vádlott távollétében megtarthatja, és az eljárást a meg nem jelent vádlottal szemben érdemben be is fejezheti.

[38] Ez az oka annak, hogy a garanciális jogokra történő megfelelő kioktatás nélkül a terhelt távolmaradása sem az egyes tárgyalási napokra, sem a további teljes tárgyalásra nem engedélyezhető.

[39] Jelen ügyben ilyen kioktatás nem történt. A II. rendű terhelt a védőjét nem bízta meg a kézbesítési megbízotti feladatok ellátásával, nyilatkozatai pedig nem tekinthetők a tárgyaláson való jelenlét jogáról való lemondásnak.

[40] A II. rendű terhelt épp azt juttatta kifejezésre, hogy ha a bíróság az általa kért iratokat részére megküldi, érdemi védekezést kíván előterjeszteni. Erre nem volt módja, a kért iratokat nem kapta meg – a vádmódosítást sem – az őt érintő bizonyítás tartalmát meg sem ismerhette. Ehhez képest az elsőfokú bíróság – előzetes kioktatás nélkül – távollétében vele szemben az eljárást befejezte, és ítéletet hozott.

[41] Az elsőfokú bíróság oldaláról vizsgálva e kérdést szintén az a megállapítás tehető, hogy maga az elsőfokú bíróság sem tekintette saját eljárását olyannak, mintha a jelenlét jogáról a II. rendű terhelt érvényesen lemondott volna.

[42] Épp ellenkezőleg. A fogva lévő II. rendű terheltet 2018. július 1. napját követően is minden egyes tárgyalási napra írásban megidézte, és előállítása iránt intézkedett. A II. rendű terhelt fiának tanúkénti kihallgatását megelőzően a jegyzőkönyv tanúsága szerint az eljáró bíró kifejezésre juttatta, hogy a tanú kihallgatására csak a II. rendű terhelt jelenlétében fog sort keríteni.

[43] Ilyen körülmények között a Be. 430. § (1) bekezdése szerinti eljárás érvényességének kérdése fel sem merülhet.

[44] Feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést vétett tehát az elsőfokú bíróság, amikor a II. rendű terheltnek az egyes tárgyalási napokról való távolmaradását, illetve a tárgyalásról való eltávozását „engedélyezte”, továbbá a távollétében bizonyítást vett fel, és utóbb sem a beszerzett bizonyítékot, sem a vád módosítását nem ismertette vele, majd távollétében érdemi ügydöntő határozatot hozott.

[45] Ezzel ugyanis olyan személy távollétében tartott tárgyalást, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező [Be. 608. § (1) bekezdés d) pont]. Ezáltal a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában írt felülvizsgálati ok megvalósult.

[46] A kifejtettek tükrében a felülvizsgálati indítványban felhozott anyagi jogi kérdés érdemi vizsgálatára jelen felülvizsgálati eljárás keretében nem nyílt mód.

[47] Ekként a Kúria a II. renű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen elbírálva a megtámadott határozatokat a II. rendű terhelt tekintetében a Be. 663. § (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította.

IV.

[48] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

Budapest, 2024. július 2.

Molnár Ferencné dr. s.k. a tanács elnöke, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. előadó bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró

A Kúria Bfv.III.1.155/2023/9. számú végzése 2024. július 2. napján véglegessé vált.

Budapest, 2024. július 2.

Molnár Ferencné dr. s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

tisztviselő
BÉ